

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
15 juni 2022

ONS KENMERK
2200037406

BEHANDELD DOOR
A de Vries

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER

ONDERWERP

Reactie op rekenkameronderzoek Ondersteuning Huishouden

Geachte leden van de Raad,

In de zomer van 2021 besloot de Rekenkamercommissie Enschede onderzoek te laten doen naar de uitvoering van het beleid op Ondersteuning Huishouden. Berenschot voerde dit onderzoek uit. Op 10 februari 2022 overhandigde de Rekenkamercommissie het resultaat van dit onderzoek aan uw raad. In deze brief leest u onze reactie op de aanbevelingen en gaan wij in op de vragen die u stelde tijdens de stedelijke commissie van 23 mei.

Reactie op de aanbevelingen

Op 28 februari informeerden wij u in een randprogramma over hoe we de ondersteuning huishouden in de toekomst willen organiseren. Daarin legden wij uit hoe de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek in deze toekomstige ontwikkeling een plek krijgen. Op 23 mei heeft u het rekenkamerrapport meningsvormend besproken. Ook besprak u de memo waarin wij een eerste reactie geven op het rapport en de beantwoording van de vooraf gestelde vragen. Uw raad sprak uit dat het anders moet. Wij zijn het daarmee eens.

In de stedelijke commissie hebben we u beloofd om voor het zomerreces met een reactie te komen, onze reactie leest u in deze brief.

In het eindrapport van de Rekenkamercommissie staat een vijftal aanbevelingen. Hieronder leest u per aanbeveling onze reactie.

1. *Formuleer meetbare beleidsdoelen, zodat er duidelijke uitspraken kunnen worden gedaan over het behalen van die doelen en het beleid tussentijds kan worden bijgesteld op het moment dat streefwaarden niet worden bereikt.*

Reactie van het college:

De beleidsdoelen van de gemeente Enschede zijn in lijn met de landelijk gestelde doelen voor de Wmo. Het Sociaal Cultureel Planbureau constateerde in 2018 dat deze doelen lastig meetbaar zijn. Dat bemoeilijkt de uitvoering van de Wmo. In het eindrapport van de rekenkamer staat het advies om de richtlijnen van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) te gebruiken.

Daarmee leggen we aan inwoners uit welke ondersteuning zij kunnen verwachten. Sinds 2019 maakt gemeente Enschede gebruik van het objectieve normenkader van HHM¹ en CIZ.

Daarnaast adviseert de rekenkamer om de cliëntervaring te meten en daarop te sturen. Jaarlijks ontvangt u de resultaten van het cliëntervaringsonderzoek. Dit onderzoek is een wettelijke verplichting. De ervaringen van onze inwoners laten zien waarop we kunnen sturen, leren en verbeteren. Het gaat in dit onderzoek dus om de beleving van inwoners. In het onderzoek meten we 1) hoe inwoners de toegankelijkheid van een voorziening ervaren, 2) hoe inwoners de kwaliteit ervaren en 3) hoe dit bijdraagt aan de zelfredzaamheid en participatie. Het cliëntervaringsonderzoek is niet bedoeld voor controle op de feitelijke uitvoering van de regeling.

U gaf tijdens het debat op 23 mei aan dat u behoefte heeft aan een uitgebreider onderzoek. De komende tijd kijken we samen met het Bewoners Advies Sociaal (BAS) op welke manier we uitvoeriger onderzoek kunnen doen naar de ervaring van inwoners.

2. *Houd bij het opstellen van de (meerjaren)begroting rekening met mogelijke verdere kostenstijgingen voor de Ondersteuning Huishouden.*

Reactie van het college:

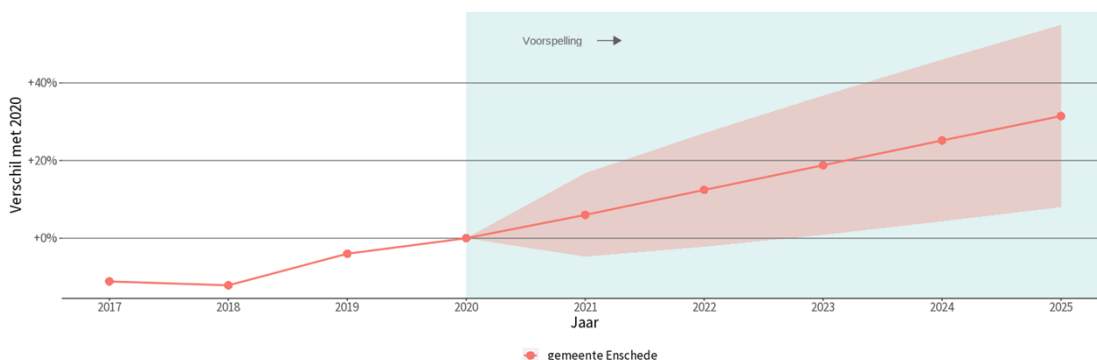
Van een aantal ontwikkelingen, zoals de invoering van het abonnementstarief (sinds 1-1-2020), is niet altijd nauwkeurig te voorspellen wat het effect is voor de gemeentebegroting. Ook ontwikkelingen in de Wet Langdurige Zorg - waarbij steeds minder mensen in aanmerking komen voor een verblijfsplek - hebben invloed op de vraag naar Wmo-ondersteuning. De VNG heeft in samenwerking met onder andere de gemeente Den Haag en Kennispunt Twente een voorspelmodel ontwikkeld voor de Wmo. Dit model is gebaseerd op demografische en sociaaleconomische ontwikkelingen van wijken en gemeenten. Wetswijzigingen of mogelijke toekomstige juridische uitspraken zijn geen onderdeel van dit model. Wanneer we voor Enschede kijken, voorspelt dit model in 2025 een toename van het aantal cliënten met 31% ten opzichte van 2020 (6015 cliënten in 2020²).

Prognose Wmo gebruikers per jaar

Selecteer wijken in het wijkoverzicht om ze toe te voegen

☒ Betrouwbaarheidsinterval (95%)

Grafiek Lijst

Figuur 1: Wmo Voorspelmodel Ondersteuning huishouden Enschede³

Te voorspellen ontwikkelingen worden meegenomen in de begroting. Het is aan uw raad om hier vervolgens een besluit over te nemen.

¹ Bureau HHM helpt gemeenten bij het aanpassen van de regelgeving en het beleid rond Huishoudelijke Ondersteuning

² Bron: [StatLine - Wmo-cliënten; type maatwerkarrangement, regio, 2015-2020 \(cbs.nl\)](https://statline.cbs.nl/StatLine)

³ Bron: <http://wmoVoorspelmodel.vng.nl/>

3. *De gemeente moet haar verantwoordelijk nemen en ervoor zorgen dat de onduidelijkheid die is ontstaan als gevolg van de door haar gekozen werkwijze – sturen op resultaat – wordt opgelost. Dit komt de rechtszekerheid van de cliënt ten goede en biedt meer mogelijkheden tot maatwerk. Zolang er niet meer duidelijk is over mogelijk nieuwe wetgeving van de rijksoverheid op dit punt, is het verwijzen naar een dergelijke nieuwe regeling als rechtvaardiging van de gekozen werkwijze ongewenst.*

Reactie van het college:

Na de uitspraken van de CRvB in 2019 heeft de toenmalige minister de Jonge een wetswijziging aangekondigd die de ontstane onduidelijkheid zou wegnemen. Omdat de verwachting was dat deze wijziging op korte termijn te verwachten was, heeft de gemeente Enschede er destijds voor gekozen om bestaande contracten te laten bestaan. Ondanks dat de gemeente gehandeld heeft in lijn met de jurisprudentie, heeft dit helaas tot onduidelijkheid geleid bij inwoners. Zoals u ook terug kan lezen in het Rekenkameronderzoek. Door de val van het kabinet in januari 2021 is de komst van een wetswijziging uitgesteld. De huidige staatssecretaris van Ooijen geeft voor het zomerreces aan wanneer hij deze wijziging alsnog verwacht. Wij verwachten dat er voor medio 2027 geen duidelijkheid te verwachten is. Omdat dit een te onzekere toekomst is, is langer wachten op de wetswijziging geen optie. Daarom worden de nieuwe contracten in uren afgesloten met de aanbieders. Op die manier is de indicatie aan de inwoner gelijk aan de opdracht aan de aanbieder. Als in de beschikking staat dat iemand 2 uur per week krijgt voor het doen van zwaar huishoudelijk werk, dan krijgt de aanbieder 2 uur betaald om het zwaar huishoudelijk werk bij de inwoner te doen. De gemeente en de zorgaanbieder(s) maken afspraken over de levering van een dienst binnen een afgesproken tijd. De inwoners ontvangt deze informatie ook. Op die manier is voor alle partijen duidelijk wat zij van elkaar mogen verwachten. De nieuwe contracten gaan in op 1 januari 2024. Het is niet mogelijk om deze contracten eerder in te laten gaan omdat we ons moeten houden aan aanbestedingsregels. Daarnaast vraagt een zorgvuldige implementatie tijd. In de tussentijd gaan we in gesprek met de aanbieders om onduidelijkheid voor een deel van de inwoners weg te nemen.

Tijdens het debat op 23 mei vroeg u of inwoners met een indicatie van voor 2019 in aanmerking komen voor een herindicatie. We hebben hier niet voor gekozen omdat alle inwoners eens in de drie jaar een evaluatiegesprek hebben. In dat gesprek bekijken we of de ondersteuning passend en toereikend is. Daarnaast hebben aanbieders een signaleringsfunctie. Als blijkt dat de indicatie niet passend is melden zij zich bij het Wijkteam. Tenslotte leiden signalen van de omgeving en andere professionals uit de wijk ook regelmatig tot een aanpassing van de indicatie. In combinatie met een cliënttevredenheid van 84% zien we geen aanleiding om nu te investeren in herindicaties.

4. *Zorg voor een goede naamsbekendheid en herkenbaarheid van de Wijkwijzers.*

Reactie vanuit het college:

Deze aanbeveling nemen wij over. Inwoners met vragen kunnen terecht bij fysieke Wijkwijzers, maar ook bij de digitale Wijkwijzer via de website of de telefonische Wijkwijzer. Belangrijk is dat inwoners weten waar zij terecht kunnen met een vraag. Deze aanbeveling nemen wij mee in de ontwikkeling van de wijkwijzers, de opdracht van welzijnspartners in het kader van Nieuw Enschedees Welzijn (NEW), de opdracht van de wijkteams en de nieuwe inkoop van maatwerkvoorzieningen zoals ondersteuning huishouden en begeleiding. Uw vragen hierover hebben wij in lijn hiermee beantwoord.

5. *Wees voorbereid op toekomstige ontwikkelingen die invloed zullen hebben op de Ondersteuning Huishouden.*

Reactie vanuit het college:

Met de nieuwe aanbesteding werken we aan een toekomstbestendige vorm die past bij de uitdagingen waar we voor staan. We zien een toenemende vraag, zowel in aantal als in zwaarte. Ook zien we een afname van het beschikbare personeel en is het een uitdaging om het stelsel betaalbaar te houden. Deze uitdagingen vormen de basis voor de nieuwe aanbesteding en de bijbehorende implementatie. Ook vormt dit de basis voor andere beleidsontwikkelingen, zoals het versterken van de sociale basis en samenwerking met Menzis en Menzis Zorgkantoor.

Samenvattend:

1. Wij werken met een objectief normenkader bij een indicatie voor ondersteuning bij het huishouden. Daarnaast organiseren we jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek. Samen met het Bewoners Advies Sociaal (BAS) bekijken we hoe we dit onderzoek in de toekomst kunnen uitvoeren.
2. In de meerjarenbegroting houden we rekening met verwachte ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen door wijzigingen in wet- en regelgeving zijn niet altijd vooraf in te schatten. Het is aan uw raad om een besluit te nemen over de beschikbare middelen binnen de reguliere begrotingscyclus.
3. Wij hebben besloten om in de nieuwe aanbesteding over te gaan op inspanningsgerichte inkoop. Op die manier hebben inwoner en aanbieder dezelfde informatie en zijn verwachtingen van tevoren helder. De nieuwe contracten kunnen niet eerder dan 1 januari 2024 ingaan. De voorbereiding en implementatie vragen zorgvuldigheid en tijd en aanbestedingsregels inclusief termijnen liggen vast.
4. In de ontwikkeling van de Wijkwijzers, Nieuw Enschedees Welzijn en toegang voor maatwerkvoorzieningen werken we aan de herkenbaarheid en vindbaarheid van de Wijkwijzers.
5. Het college verwacht de komende jaren een toenemende vraag naar ondersteuning bij het huishouden en tegelijkertijd een afname in het personeel. In beleidsontwikkeling en inkoop van toekomstige ondersteuning houden we hiermee rekening zodat we de beschikbare personele capaciteit optimaal kunnen inzetten voor ondersteuning van kwetsbare inwoners. In het randprogramma van 28 februari informeerden wij u hierover.

Planning aanbesteding

Omschrijving	Datum ⁴	Wie
Vorbereiding aanbesteding: selectiedocument, bestek opstellen, vragen van aanbieders etc.	september 2022 tot en met februari 2023	Ambtelijke organisatie en aanbieders
Publicatie definitief aanbestedingsdocument	begin maart 2023	Ambtelijke organisatie
Uiterste datum inschrijving	midden april 2023	Ambtelijke organisatie
Gunning	eind juni 2023	Ambtelijke organisatie
Implementatiefase	juli t/m december 2023	Ambtelijke organisatie
Actualiseren verordening	eerste en tweede kwartaal 2023	College en Raad
Actualiseren beleidsregels	tweede kwartaal 2023	College

⁴ In de planning zijn we gehouden aan vastgelegde termijnen in de aanbestedingswet.

DATUM
15 juni 2022

ONS KENMERK
2200037406

PAGINA
5 / 5

Wij gaan ervan uit dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)